

**van hall
larenstein**
university of applied sciences

Terugblik bijeenkomst weidevogels en bestrijdingsmiddelen op 12 juni 2023

Op maandag 12 juni deelde Jelmer Buijs, onderzoeker vanuit zijn eigen bedrijf Buijs Agro Services, zijn overwegingen over de achteruitgang van de weidevogelpopulatie. Hij heeft hierbij gebruik gemaakt van literatuuronderzoek en een eigen veldonderzoek met Margriet Mantingh van Women Engaged in a Common Future (WECF). In dat onderzoek is de aanwezigheid van pesticiden in mest, bodem en krachtvoer onderzocht voor biologische en gangbare veehouderijen. Daarnaast zijn tellingen uitgevoerd naar mestkevers (Coleoptera) in verse mestflaten en is gekeken naar trends in broedparen weidevogels op de betreffende bedrijven. De mestkevers werden genomen als representant van de insectenfauna in weilanden. De insectenfauna is van belang als voedselbron voor weidevogelkuikens.

Zie ook de presentatie van Jelmer Buijs: *Buijs, J. Enkele overwegingen m.b.t. het verdwijnen van weidevogels. Bijeenkomst 12 juni 2023*

Mocht je de hele bijeenkomst willen terugkijken, stuur dan een email naar dkingma@boerennatuur.nl

Buijs vertelt dat hij al langere tijd het vermoeden heeft dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen een belangrijke rol speelt bij de achteruitgang van weidevogels. Zo noemt hij als voorbeeld de Westzanerpolder waar de omgeving weinig veranderd is, maar toch een gigantische afname in vogelrijkdom is te zien in de afgelopen 40 jaar. Toch zijn er ook bedrijven waar de weidevogelstand niet of nauwelijks lager is dan in 1970. Dit zijn vaak, maar niet altijd, biologische bedrijven met een andere bedrijfsvoering dan gangbaar. Mede daarom kwam hij op het idee om het effect van bestrijdingsmiddelen op weidevogels te onderzoeken. Een mogelijk onderbelichte factor in het huidige weidevogelonderzoek. In eerste instantie heeft Buijs een literatuurstudie gedaan naar de mogelijke bronnen van insecticiden in graslanden. Voorbeelden van mogelijke bronnen van insecticiden op het bedrijf zijn middelen tegen vliegen, bestrijdingsmiddelen tegen ritnaalden en emelten, krachtvoer en bijproducten gemaakt van behandelde gewassen en diergeneesmiddelen (vooral tegen endo- en ectoparasieten bij vee).

Vervolgens hebben Buijs en Mantingh in hun onderzoek gekeken naar de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in mest, bodem en krachtvoer op gangbare en biologische veehouderijen. Uit dat onderzoek blijkt dat in biologisch krachtvoer significant minder bestrijdingsmiddelen dan in gangbaar krachtvoer. In bodem en mest was er geen significant verschil te ontdekken. Bij zowel biologische als gangbare veehouderijen waren er bestrijdingsmiddelen aanwezig in de bodem en mest. De aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in mest is volgens Buijs ook direct zichtbaar door het ontbreken van ontkiemende zaden en paddenstoelengroei op mest op gangbare melkveebedrijven. Fungiciden zijn niet specifiek en hebben een negatieve effect op de aanwezigheid van alle soorten schimmels. Insecticiden in de mest hebben een invloed op de hoeveelheid mestkevers (Coleoptera) en hun larven, die dienen als voedsel voor de weidevogelkuikens (Bruinenberg et al., 2023).

Als tip voor het weidevogelbeheer benadrukt Buijs om het gebruik van insecticiden op boerenbedrijven zo veel mogelijk te beperken. Dat geldt niet alleen voor agrarische gronden, maar ook voor natuurgronden. Richt je hierbij niet alleen op de middelen die op het bedrijf zelf worden gebruikt, maar kijk ook naar het voer en strooisel dat wordt aangekocht en waar je bestrijdingsmiddelen mee op je bedrijf brengt. In gangbaar stro zit bijvoorbeeld 1 mg landbouwgif

**van hall
larenstein**
university of applied sciences

per kg. Een goede eerste stap is het aanwenden van biologisch stro, zeker wanneer er met ruige mest wordt bemest als onderdeel van het weidevogelbeheer. Maar biologisch stro is erg kostbaar en schaars en moet soms van ver komen. Maaisel en/of riet uit natuurgebieden is dan een goed alternatief.

Meer info:

- Bruinenberg, M., van Agtmaal, M., Hoekstra, N., & van Eekeren, N. (2023). Residues of pesticides in dairy cow rations and fly treatments reduce the number of Coleoptera in dung. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, 344, 108307.
- Buijs, Ragas, Mantingh, 2022; Presence of pesticides and biocides at Dutch cattle farms participating in bird protection programs and potential impacts on entomofauna. *Science of the Total Environment* 838 (2022) 156378 <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.156378>

Auteurs van dit verslag: Hannah Olthof (Van Hall Larenstein), David Kingma (BoerenNatuur) en Jelmer Buijs (Buijs Agro Advies).